

תקציב המשפחה

טיפים ורעיונות לניהול נכון ומקצועי של התקציב המשפחתי.

1

תוכנית חיסכון לכל ילד

לא מכבר יצאה לדרך תוכנית 'חיסכון לכל ילד' במסגרתה מפקיד המוסד לביטוח לאומי לכל ילד 50 שקלים בחודש לתוכנית חיסכון ייעודית על שמו.

בשורה של ממש. כל כך מרגש. כמה נפלא. 'לכל ילד יש חלום, ומהיום גם חיסכון', מבטיחות הפרסומות.

עוד בתוכנית החיסכון – 'הורים שיבקשו להכפיל את החיסכון, יוכלו להפקיד עוד 50 שקלים בחודש מקצבאות הילדים המשולמות עבור הילד'.

כלומר: ההורים יכולים לבקש להפחית את קצבת הילדים המועברת מידי חודש לחשבון הבנק הפרטי שלהם בסכום של 50 ₪ לכל ילד, לטובת הגדלת החיסכון על שמו של הילד. כך שהסכום שייצבר לחיסכון הינו 100 שקלים בחודש.

כאן עולה השאלה המתבקשת – האם כדאי? האם כך מומלץ?

נתחיל דווקא מהסיבות שכן.

בעצם – למה לא. בשבילנו ההורים מדובר במאמץ קטן יחסית, מה נדרש מאתנו – בסך הכל לקבל פחות 50 שקל בחודש. אך עבור הילד יהיה זה חסכון גדול. 'כפל חיסכון'.

מה גם שכל כך חשוב להרגיל את הילד כבר מקטנות לחיסכון. אם נוסיף אנו את חלקינו הלא יצטבר סכום הגון שוודאי יוסיף הרבה שמחה לילד. רק לחשוב על החיוך הרחב ומילות השבח וההערכה שיוערפו עלינו...

בל נשכח שתוכנית חיסכון זו נהנית מהטבה ייחודית. דמי הניהול משולמים ע"י מדינת ישראל. כספי החיסכון נשארים בשלמותם ועוד צוברים רווחים. יש להניח שהחברות יעשו את מירב המאמצים למקסם את הרווח. בקיצור – ממש מושלם.

אך לפני שאנו ממהרים להיות הורים כל כך טובים לילדים, נעצור רגע ונעשה חושבים.

הנה סיפור לדוגמא, אותו סיפרו זוג הורים מבוגרים עתירי ניסיון בגידול ילדים.

כשהיינו צעירים, חכמים ונבונים, נכנסנו באחד הימים לסניף הבנק להסדיר כמה עניינים. הפקיד האדיב שאל/תמה, מה? אין לכם תוכנית חיסכון לילדים? למה לא תחסכו כל חודש סכום קטן שיצטבר לסכום גדול בבוא הימים!!

אמרנו לעצמינו – למה לא. לפחות נחסוך את כספי קצבאות הילדים. מה גם שאחוזי הרווח היו ממש אטרקטיביים וכדאיים. חתמנו על הטפסים הנדרשים, ויצאנו מחוייכים ומאושרים.

כך, במשך שנים, כספי קצבאות הילדים הופרשו מידי חודש לקופת חיסכון על שם הילדים.

חלפו להם כעשר שנים, המשפחה התרחבה, הילדים גדלו והתבגרו, אבל הבית, קירות האבן והקרמיקה – נשארו

בגודלם המקורי. הסתבר שקיימת אפשרות הרחבה של הדירה, ובישיבת מטבחון ארוכה התקבלה ההחלטה - מרחיבים את הבית בשני חדרים נוספים.

כששאלנו את עצמינו - מהיכן נממן את עלות הבניה? ידענו את התשובה. - מכספי קופות החיסכון שפתחנו על שם הילדים. לפי החישובים שערכנו היתרה הכספית הצבורה בכל קופות החיסכון עומדת על סכום גבוה מעלות הכוללת של הבניה. הכל בסדר. אין שום בעיה.

לא התכוונו להשתמש ממש בכספים. מבחינתנו הם היו מיועדים למטרה עוד יותר חשובה - 'נישואי הילדים'. אבל בינתיים, כל עוד אנו רחוקים משך שנים מפרק 'האיש מקדש' נוכל להשתמש בכספים אלו כהלוואה, ומידי חודש נפריש מההכנסות של המשפחה לטובת החזר לקופות החיסכון.

כבר קיבלנו את אישורי העירייה, סגרנו עם הקבלן, הכל היה מוכן, הגיע הזמן לקפוץ לבנק להסדיר את העניין. מה רבה היתה האכזבה לשמוע שאין לנו ההורים כל זכות ואפשרות להשתמש בכספים אלו. הפקיד האדיב הסביר בטוב טעם - 'הכסף של הילדים'. כיום הם 'קטינים'. בהגיעם לגיל 18 הם יהפכו לבגירים, ואז יוכלו למשוך את הכספים לחשבון על שמם הפרטי.

מה זאת אומרת - צעקנו. זה כסף שאנחנו הפרשנו. זה לא של הילדים. אנחנו ההורים שלהם. אנחנו בחרנו לחסוך עבורם. יכולנו לפתוח חשבון חסכון על שמינו. אף אחד לא חייב אותנו לפתוח על שם הילדים. זו זכותינו. החזירו לנו מהר את כספנו.

וחוצמזה - הסיבה שאנחנו צריכים את הכספים, - בגלל שאנחנו רוצים להרחיב את הבית. הראשונים שייהנו מכך אלו הילדים בעצמם. מה גם שבכל מקרה, אנחנו מתכוונים להחזיר את הכספים בפריסת תשלומים לא ארוכה החל מהחודשים הבאים.

טענותינו שיצאו מלב מתוסכל נפלו על אוזניים עם הרבה אמפטיה והשתתפות בצער, אך המציאות נשארה כמו שהיתה. הכסף של הילדים. הוא לא שלנו. רק לילדים, בהגיעם לגיל בגרות, בצירוף תעודה מזהה, ולאחר שיהיה חשבון בנק על שמם, הם, ורק הם יוכלו להוציא את הכספים.

בלית ברירה, בהרגשה של תסכול ומרמור, נענינו להצעת הפקיד, ונטלנו הלוואה בנקאית תוך שנאלצנו אף לשעבד את ביתנו לכיטחון ההלוואה, הן לא נוכל לשעבד את כספי החסכונות שהם לא שלנו לטובת הלוואה פרטית שלנו. מה שחייב אותנו עוד להוסיף הוצאות בדמות ביטוח חיים ונכס.

מובן שעלות הריבית אותה אנו שילמנו היתה גבוהה משמעותית מה'רווח' אותו קיבלנו על חסכונותינו. כך נוצר מצב אבסורדי בו אנו הלוונו כסף לבנק בשביל שיהיה לו כסף להלוות לנו, ועל ה'שרות' המתסכל הזה אנו עוד משלמים כמה אחוזי ריבית לטובת הבנק. עוגמת נפש גדולה.

- לפחות נהנה מהחיסכון כשנבוא לחתן את הילדים. דמיינו / ניחמנו את עצמינו.

חלפו להם השנים, זכינו ב"ה לארס את ביתנו הגדולה. שמחה גדולה. ענבי הגפן בענבי הגפן.

מובן שכספי החסכון שעם השנים הצטברו לסכומים ממש משמעותיים היו במרכז התוכניות וההתחייבויות הכספיות שלנו. על בסיסם נתנו את מילתנו.

עם התקדמות ההכנות והקניות האין סופיות ליום הגדול, נגשנו לביתנו, וביקשנו שתכנס לבנק ותעביר את כספי החסכון בהקדם לחשבון שלנו.

ומה היתה תגובתה... 'אה, אתם רוצים שאני יביא לכם את כספי ה'חיסכון שלי'...

דווקא חשבתי לקנות בזה כמה רהיטים 'הכרחיים' לבית שלנו. לדוגמא ארון ספרים יפה בסלון. אולי גם ספה ומזגן. מהיכן יהיה לנו כסף לזה. הרי אתם קונים לנו רק את הרהיטים הבסיסיים. באמת תודה רבה. אבל אי

אפשר להכנס לבית שכל הספרים בארגזים, ואין מקום נורמאלי לשבת רק על הכסאות במטבח. וכל זה עוד בלי מזגן בחמסין נורא.

זה היה ממש מרגיז. העמדנו אותה על טעותה. הסברנו לה בטוב טעם ודעת שהכספים האלו הם ממש לא 'שלה'. הם לא ה'חסכונות שלה'. זה כסף 'שלנו'. כסף שחסכנו מפת לחמינו.

אנחנו 'הסברנו'. היא גם 'הסכימה' להעביר לנו את הכספים. אחרי הכל מצוות כיבוד אב ואם. אבל רק לראות את הפרצוף החמוץ. השבר והאובדן. הרסנו לה את החתונה.

מאחר וההתחייבויות שנטלנו על עצמינו עבור נישואי הבת היו כל כך גבוהים, ולאחר שמוצו כל האפשרויות הקודמות, הגענו להחלטה שאין לנו ברירה – ניטול גם את כספי החיסכון של בנינו הבא בתור. רק לפני ימים ספורים נעשה בן 18, כך שעד שיכנס גם הוא בברית האירוסין כבר נתארנן מהכא ומהתם לממן את ההוצאות של נישואיו. אחרי הכל ההוצאות של נישואי בן קטנות לאין ערוך מנישואי בת.

האמת שהלב קצת דפק לפני שפנינו אליו ב'בקשה' שיעביר את כספי חסכונותיו לחשבוננו. ידענו פחות או יותר מה מצפה לנו. אבל לא עד כדי כך.

מה? אתם רוצים שאני יתן לכם את הכסף שלי? את כל החסכונות שלי? האם זה הוגן שאחותי הגדולה תקבל את הכסף שלה וגם שלי, ולי לא ישאר כלום?

הוא אפילו הציע הצעה נדיבה ביותר. 'אני אפקיד את הכסף על שמי באיזה גמ"ח ואתם תיטלו הלוואה מסודרת עם הביטחונות הנדרשים'.

אי אפשר לתאר את עוגמת הנפש והאכזבה שהיתה מנת חלקינו.

הדובדבן שבקצפת היה, כאשר שמענו את בנינו בן ה-15 מדבר עם אחיו הקטן ממנו, שהוא מתכוון מיד בגיל 18 להוציא את הכסף מהחיסכון ואולי לקנות בזה רכב, או לטוס לחו"ל. חבל שיתבזבז סתם כך אצל ההורים.

תחילה חשבנו שכשלנו לחלוטין בחינוך ילדינו. בושה וחרפה. כאילו רעים ואטומים. כל כך אגואיסטים ונצלנים. מעניין, דווקא החברים כל כך שבחו את ה'לב טוב' שלהם.

אך משיחות עם חברים וידידים נוספים התברר שהתופעה מצויה בבתים רבים. לא אצל כולם במינון קיצוני שכזה, אבל אצל רבים הגישה, פלוס מינוס, – זהה.

הסתבר, שכאשר משך שנים הילד מקבל מכתבים תקופתיים מהבנק הנושאים את שמו המלא, ובו פירוט מדויק של כספי 'חסכונותיו' ו'רווחיו', הוא חש שהכסף ממש שלו. יש לו שלל חלומות ודמיונות ילדותיים, מבחינתו העניין כבר סגור. ככה זה עם ילדים בגיל ה'טיפש עשרה'.

הבנו שטעינו.

הדבר הראשון שעשינו, רצנו מהר לסניף הבנק, נתנו הוראה על הקפאה מיידית של התשלומים העתידיים המופרשים לטובת חסכונות הילדים. עצרנו את החורבן. באותו מעמד, פתחנו תוכנית חסכון חדשה על שמינו ההורים.

קצבאות הילדים ממשיכים להיחסך. אבל כעת הם נמצאים בידיים הכי טובות והכי מסורות שיש.

אין ספק, שדוגמא זו מעט קיצונית. לא משהו שבהכרח משקף צורת חיים תקינה של כל משפחה. אך זו בהחלט נקודה נוספת למחשבה. נכיר את עצמינו ומשפחתנו, את צורת החינוך וטבעם של ילדינו, ונוסיף זאת למכלול השיקולים של בעד ונגד חיסכון זה שיש לו בהחלט מעלות רבות.